

1980, 21. září – *Dopis Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných členů Akademie věd Sovětského svazu obsahující informaci o odsouzení matematicky a obhájkyň lidských práv Taťany Velikanovové k vysokému trestu odnětí svobody a k vyhnanství a výzvu k solidaritě s pronásledovanými kolegy.*

Vážení akademici,

koncem srpna letošního roku byla v SSSR odsouzena po téměř roční vazbě sedmačtyřicetiletá matematicka Taťana Velikanovová k vysokému trestu 4 roků vězení a 5 roků vyhnanství.¹

Je nám dobře známo, že Taťana Velikanovová je zakládající členkou Iniciativní skupiny na obranu lidských práv, která vznikla roku 1969 v Moskvě.² Byla odsouzena za to, že v nezávislém časopise Kronika současných událostí zveřejňovala fakta o nespravedlivě stíhaných občanech a o poměrech v táborech nucených prací v SSSR.

Obránci lidských práv v Sovětském svazu jsou vedeni stejným úsilím jako náš Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných – pomoci lidem, kteří jsou jakýmkoliv způsobem perzekuováni za projev svého přesvědčení. Apelujeme na vaši odpovědnost vědců v SSSR a žádáme vás, abyste nedopustili porušování jednoho z nejzákladnějších lidských práv – svobodně se vyjadřovat.

Informace o Chartě 77, r. 3, 1980, č. 13, s. 5–6.

POZNÁMKY

¹ Tatjana Michajlovna Velikanovová byla zatčena 1. 11. 1979 na základě obvinění z „protisovětské agitace a propagandy“ a odsouzena ve zmíněném procesu Moskevským městským soudem. Soudní jednání bylo přístupno pouze pro děti a sestry Velikanovové. Sám její obhájce se o místě konání soudu dozvěděl teprve hodinu před jeho zahájením, samotná

Velikanovová o něm však u soudu prohlásila: „*Обháјce потрѣбујете вы, не јá. Јá непотрѣбуји дрúгѣго жалобце*“. Zprávu o procesu přinesla Moskevská helsinská skupina v dokumentu č. 140. Velikanovová byla vězněna ve věznicí Mordovia a trest vnitřního vyhnanství strávila v Mangystauské oblasti západním Kazachstánu, http://cs.wikipedia.org/wiki/Mangystausk%C3%A1_oblast [28. 2. 2014]. Z vyhnanství byla propuštěna v roce 1987. Pobyť Velikanovové ve vězení popsala Irina Ratušinská ve svém románu *Šedá barva naděje* (Seryj – cveť naděždy, London 1989), <http://www.mhg.ru/history/22472C8>; http://ru.wikipedia.org/wiki/Великанова_Татьяна_Михайловна [28. 2. 2014].

- ² Tatjana Velikanovová se narodila 3. 2. 1932 a zemřela 19. 9. 2002. Její muž, lingvista Konstantin Babickij, patřil mezi skupinu účastníků protestu proti vpádu vojsk Varšavské smlouvy do Československa dne 25. 8. 1968 na Rudém náměstí v Moskvě. V roce 1969 byla Velikanovová jedním ze zakladatelů první sovětské organizace na obranu lidských práv – Akční skupina na ochranu lidských práv v SSSR (Inicijativnaja gruppa po zaščitě prav čeloveka v SSSR). Následujícího roku se na devět let ujala role hlavního organizátora nejvýznamnějšího sovětského disidentského časopisu Chronika tekuščich sobytij (Kronika současných událostí). V roce 1974 se společně se Sergejem Kovaljovem a Tatjanou Chodorovičovou oficiálně přihlásila k jeho vydávání, http://ru.wikipedia.org/wiki/Великанова_Татьяна_Михайловна.